

РЕШЕНИЕ

№ 186

гр. Пазарджик, 05.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Красимир Г. Ненчев

Членове: Албена Г. Палова
Мариана Ил. Димитрова

при участието на секретаря Галина Г. Младенова
като разгледа докладваното от Красимир Г. Ненчев Въззивно гражданско дело № 20215200500579 по описа за 2021 година

Производството е по чл.258 и сл.от ГПК – *въззивно обжалване* .

Районен съд Велинград е сезиран с искова молба, подадена от „Първа инвестиционна банка“ АД, ЕИК 831094393, със седалище и адрес на управление на дейността гр. С. , бул. „Д.Ц. „ № 37,против ИЛ. ИВ. Г. ,ЕГН ***** ,с постоянен адрес в гр.В. ул. „Б.“№ 20.

С исковата молба е предявен положителен установителен иск по чл. 124 ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 422 от ГПК .

С Решение № 260099/ 23.04.2021г. на районен съд Велинград , постановено по гр. д. № 757/2020г. по описа на същия съд, искът е уважен изцяло .

Решението на районния съд се обжалва с въззивна жалба от ответника в първоинстанционното производство П.И.Б. АД, ЕИК 831094393. Във въззивната жалба се излагат съображения за неправилност на решението поради нарушение на материалния закон, необоснованост и съществено нарушение на съдопроизводствените правила.Искането е да се отмени решението на районния съд и се постанови ново решение от въззивната инстанция по съществото на спора, с което се отхвърли предявения иск. Претендира се заплащането на съдебно –деловодни разноски за двете инстанции .

В срока по чл. 263 ал. 1 от ГПК е постъпил писмен отговор от противната страна по въззивната жалба , подаден чрез пълномощника на страната. В отговора се оспорва въззивната жалба. Прави се искане решението на районния съд,като правилно и законосъобразно да се потвърди.

В открито съдебно заседание страните чрез пълномощниците си поддържат становищата си.

Пазарджишкият окръжен съд , след като обсъди основанията за неправилност на съдебното

решение , които са посочени във въззивната жалба , като взе предвид становището на страните и събраните доказателства пред първата инстанция , при спазване разпоредбата на чл. 235 от ГПК ,прие за установено следното :

Въззивната жалба е **процесуално допустима** .

Жалбата е подадена от *активно легитимирана страна* (ответник в производството пред районния съд).

Жалбата е подадена в *преклузивния двуседмичен срок по чл.259 ал. 1 от ГПК*.

В текста на чл. 269 от ГПК са посочени правомощията на въззивния съд при проверка на обжалваното съдебно решение. Посочено е ,че съдът служебно се произнася **по валидността** на решението.*По допустимостта на решението в обжалваната му част . По останалите въпроси въззивната инстанция е ограничена от посоченото в жалбата .*

Във въззивната жалба не се съдържат оплаквания за нищожност на обжалваното съдебно решение или за неговата процесуална недопустимост. Възраженията , които се правят са свързани с правилността на съдебното решение .

Разгледана по същество въззивната жалба е **неоснователна** .

I.Правно основание на предявения иск и фактически състав на правната норма.

Правното основание на предявения иск е *по чл.422 от ГПК във вр. с чл. 79 ал. 1 от ЗЗД във вр. с чл.430 ал. 1 от ТЗ /договор за банков кредит/* .

Фактическият състав на посочената правна норма е следния :

1/ Договорът за банков кредит е активна банкова сделка . Това означава ,че страна по този договор може да бъде само банкова институция . Финансова институция ,която не е Банка не може да бъде страна по този договор.

2/ Договорът за банков кредит е консенсуален договор. Това означава ,че договора се счита за сключен с постигане на съгласие между страните ,за разлика от договора за заем за потребление / чл.240от ЗЗД/, който е реален договор.

3/ Договорът за банков кредит е формален договор. В текста на чл.430 ал.3 от ТЗ е предвидена писмена форма , като условие за действителността на договора .

4/ Договорът за банков кредит е срочен договор. При този вид договор страните обикновено уговарят междинни срокове за плащане чрез „погасителен план“,в който се посочва размерът и падежа на анюитетни вноски .

5/ Договорът за банков кредит е двустранен договор , което означава ,че задължения възникват и за двете страни по договора .

II.Какви са основните задължения на страните при договора за банков кредит ?

а/Банката има само едно задължение и това е *да отпусне уговорената парична сума*;

б/Основните задължения на кредитополучателя по договора за банков кредит са следните:

- *Да върне главницата заедно с уговорената лихва ;*
- *Да върне кредита в уговорения срок , което означава да спазва междинните срокове по погасителния план ;*
- *Да използва кредита за целта ,за която е отпуснат ;*

III. Правни изводи .

Установено е по делото ,че на 16. 04. 2014г. страните са сключили договор за банков кредит.Основните положения в този договор са следните :

-Банката е предоставила на кредитополучателя банков кредит в размер на 5690 евро(чл. 1 от договора) ;

-Кредитът е отпуснат за срок от 9 години с краен срок за погасяване 15. 04. 2023г. (чл. 2 от договора) ;

-Кредитът е отпуснат при ГЛП(договорна лихва) в размер на 18% и ГПР 21,02%;(чл. 4 и чл. 5 от договора) ;

-В т. 10 от договора е предвидено ,че при просрочие на плащанията Банката има право да обяви кредита за предсрочно изискуем , при което се дължи наказателна лихва в размер на договорната лихва + надбавка;

-В т. 16 от договора е прието ,че договора се сключва при Общи условия , които при сключване на договора са предоставени на кредитополучателя , който се е запознал с тях е декларира писмено ,че ги приема (чл. 298 ал. 1 т. 1 от ТЗ);

-В чл. 6.1. на Общите условия е посочено ,че при просрочие на плащанията , кредита се отнася в просрочие и се дължи наказателна лихва в размер на договорната лихва+ наказателна надбавка съгласно бюлетина на Банката за лихвите за процесния период ;

- В чл. 10. 1.2. на Общите условия е посочено ,че Банката има право да обяви кредита за изцяло и предсрочно изискуем ,с писмено предизвестие до кредитополучателя, при забава на което и да е плащане повече от 5 работни дни от падежа на задължението;

В заявлението по чл. 417т. 2 и чл. 418 от ГПК , като и в исковата молба кредитора се позовава на предсрочна изискуемост на вземането с твърдението ,че Банката е обявила кредита за предсрочно изискуем на 01. 11. 2019г.

В мотивите на т. 18 от ТР № 4/18. 06.2014г. на ОСГТК на ВКС (както и в други решения на ВКС , постановени по реда на чл. 290 от ГПК) е посочено,че предсрочната изискуемост на вземането при договора за банков кредит настъпва при наличието на две предпоставки:

-*обективна предпоставка* (условията за настъпване на предсрочната изискуемост , които са посочени в договора за банков кредит) И

-*субективна предпоставка* (волеизявлението на кредитора до длъжника за това ,че счита кредита за предсрочно изискуем.) Предсрочната изискуемост се счита за настъпила от момента на „*обявяването й*“ от кредитора(чл. 60 ал. 2 от ЗКИ) , Т. е . *от момента , когато волеизявлението на кредитора за това, че счита кредита за предсрочно изискуем е достигнало до длъжника.*

-*при банковия кредит ,условията за настъпване на предсрочната изискуемост , които са посочени в договора , както и волеизявлението на кредитора за обявяване на предсрочната изискуемост трябва да са осъществени преди подаване на заявлението по чл. 410 или по чл. 418 от ГПК за издаване на заповед за изпълнение.*

Това изискване на т. 18 от ТР № 4/18. 06.2014г. на ОСГТК на ВКС е съвсем логично , като се има предвид характера на установителния иск по чл. 422 от ГПК .Този иск няма самостоятелно съществуване . Съществуването на този иск(правото на иск) е поставено в зависимост от развило се предходно заповедно производство , което е приключило с издаването на заповед за изпълнение или на заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист.Искът за съществуване на вземането

се смята предявен от момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, когато е спазен срока по чл. 415 ал. 4 от ГПК (чл. 422 ал. 1 от ГПК). Ето защо преди подаване на заявлението (преди подаването на иска) трябва да са осъществени всички предпоставки на предсрочната изискуемост, които бяха посочени по-горе. След като в исковата молба, респективно в заявлението за издаване на заповед за изпълнение ищеца се позовава на предсрочна изискуемост на вземането предпоставките на предсрочната изискуемост трябва да са осъществени преди подаване на исковата молба в съда.

-Нормативно, въпроса за предсрочната изискуемост на вземането при двустранните договори, които нямат правната характеристика на търговски сделки по смисъла на чл. 286 от ЗЗД е разрешен в текста на чл. 71 от ЗЗД. В тази правна норма е предвидена възможността кредитора да направи вземането предсрочно изискуемо (да отнеме предимството на срока, уговорен в полза на длъжника) в случаите, когато длъжника междувременно е станал неплатежоспособен, намалил е дадените обезпечения на кредитора или не му е дал обещаните обезпечения.

От доказателствата по делото въззивната инстанция прави извода, че са осъществени предпоставките за предсрочната изискуемост на вземането, които са предвидени в договора и в закона.

От заключението на приетата по делото СИЕ се установява, че по договора са направени само 2 плащания в общ размер на **22,15 евро**, като последното плащане е извършено на 26. 05. 2014г.

С писмо изх. № 215- 68/ 14. 10. 2019г. Банката е поканила длъжника да погаси задължението си в 7- дневен срок от получаване на поканата, като в противен случай ще счита кредита за изцяло и предсрочно изискуем. Поканата е връчена лично на длъжника чрез ЧСИ Добромир Даскалов на 24. 10. 2019г. Предсрочната изискуемост на кредита е настъпила на 01. 11. 2019г., след изтичането на 7- дневния срок за погасяване на задълженията.

Основното възражение, което е направено в отговора на исковата молба и се поддържа във въззивната жалба е за погасяване на вземанията по давност.

Твърди се, че вземанията на Банката са станали предсрочно изискуеми на 22. 05. 2014г., когато е извършено последното плащане по договора и до датата на подаване на заявлението по чл. 418 от ГПК (12. 12. 2019г.) и до датата на подаване на исковата молба в съда (25. 09. 2020г.) е изтекла общата 5- годишна погасителна давност по чл. 110 от ГПК относно главното вземане и кратката 3- годишна давност по чл. 111б. „в“ от ГПК относно лихвите по договора.

Възражението е неоснователно.

Според разпоредбата на чл. 114 ал. 1 от ЗЗД *давността започва да тече от изискуемостта на вземането*. Според правната доктрина и съдебната практика изискуемостта на едно вземане настъпва с крайния падеж на вземането или в случаите на предсрочна изискуемост на вземането. В настоящия казус кредитора се позовава на предсрочна изискуемост на вземането, тъй като крайния падеж на вземането настъпва едва през 2023г. Както бе посочено по-горе, *кредита е станал предсрочно изискуем на 01. 11. 2019г.*, при което към датата на подаване на заявлението по чл. 418 от ГПК и към датата на подаване на исковата молба в съда не изтекла нито общата погасителна давност по отношение на главното вземане, нито кратката погасителна давност по отношение на лихвоносните вземания.

Неоснователно е възражението на ответника по иска за това, че договора за банков кредит представлява договор с периодични плащания, поради което вземанията на Банката се погасяват

с кратката 3- годишна давност по чл. 111 б. „в“ от ГПК.

Въззивната инстанция намира за правилен и обоснован извода на районния съд за това, че вземането по договор за банков кредит , както и по договор за заем за потребление не представлява “ периодично плащане „по смисъла на чл. 111б. “в“ от ГПК.

Легално определение на понятието „ периодични плащания „ е дадено в ТР № 3/ 2011г.от 18. 05. 2012г. на ОСГТК на ВКС. Въпросът за „ периодичните плащания „ е разгледан и в Р. № 261/12.07.2011г. по гр. д. № 795/ 2010г.на 4-то гр. отд. на ВКС . Това решение е постановено по реда на чл. 290 от ГПК . Приема се в това решение на ВКС ,че за да има периодичен характер едно плащане не е достатъчно отделните плащания да произтичат от един общ юридически факт, страните да са приели ,че плащането ще се извършва чрез повтарящи се плащания , на определени периоди от време, предварително определени и при размери, които са предварително определени. Освен тези характеристики , които са посочени и в ТР № 3/ 2011г.от 18. 05. 2012г. на ОСГТК на ВКС , за да се определи плащането , като „периодично“ е необходимо *отделните плащания да имат независим и самостоятелен характер от останалите еднородни задължения .* При периодичните плащания задължението трябва да е „делимо „ по естеството си. Именно поради този характер на задължението отделните плащания имат самостоятелен и независим характер едно от друго . Това не е така при договора за банков кредит и договора за заем за потребление . При тези договори вземането на кредитора е „неделимо“ . Отделните плащания нямат независим и самостоятелен характер едно от друго . По съгласие на кредитора той е приел изпълнение на части(аргумент от чл. 66 от ЗЗД). *Плащанията по договора за банков кредит и заем за потребление са „частични плащания „ по едно неделимо задължение , а не „периодични плащания“ по едно делимо задължение*

В текста на чл. 111б. „в“от ЗЗД ,както и в мотивите на ТР № 3/ 2011г.от 18. 05. 2012г. на ОСГТК на ВКС ,като периодични плащания са определени *вземанията за наем, за лихви,вземанията на топлофикационните дружества ,на електроснабдителните дружества ,на водоснабдителните дружества ,както и доставчиците на комуникационни услуги .*

По тези съображения въззивната инстанция намира за правилен извода на районния съд за това ,че плащанията по главницата по договора за банков кредит нямат характера на „периодични плащания“, по смисъла на чл. 111 б. „в“ от ЗЗД, и не се погасяват с късата 3- годишна давност,а се погасяват с общата 5- годишна давност по чл. 110 от ЗЗД.

При положение ,че правните и фактическите изводи на въззивната инстанция съвпадат с тези на районния съд ,на основание чл.271 ал. 1 от ГПК , решението на районния съд ще следва да се потвърди , като правилно и законосъобразно .

По обжалваемостта на въззивното решение.

От удостоверение за търговска регистрация на „Първа инвестиционна банка“ АД, ЕИК 831094393, се установява ,че дружеството по занятие сключва договори за парични заеми и предоставя кредити (кредитни сделки) , със средства , които са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Дружеството е „търговец „ по смисъла на чл. 1 ал. 2 т. 1 от ТЗ- търговско дружество.При това положение , договора за потребителски кредит от 23. 10. 2012г. следва да се определи, като „търговска сделка“ по смисъла на чл. 286 ал. 1 и ал. 3 от ТЗ. При положение ,че за едната страна сделката е търговска,разпоредбите на ТЗ за търговските сделки се прилагат и за двете страни - чл. 287 от ТЗ . По неуредените въпроси (какъвто е настоящия казус , тъй като сделката представлява договор за заем за потребление по чл. 240 от ЗЗД, който не се

урежда от разпоредбите на ТЗ) ще следва да се прилагат разпоредбите на гражданското законодателство и по конкретно тези на ЗЗД- чл. 288 от ТЗ.

От съдържанието на исковата молба се установява ,че вземането на кредитора е с обща цена над 20, 000 лв., поради което на основание чл. 280 ал. 3 т.1 от ГПК решението подлежи на касационно обжалване .

По разноските пред въззивната инстанция.

С оглед изхода на спора пред въззивната инстанция и на основание чл. 78 ал. 8 от ГПК във вр. с чл. 25 ал.1 от Наредбата за заплащане на правната помощ ще следва да се осъди жалбоподателя да заплати в полза на ответника по въззивната жалба **сумата 100 лв.**, представляваща юрисконсулско възнаграждение за въззивната инстанция.

Предвид на гореизложеното и на основание чл. 235 от ГПК и чл. 271 ал.1 от ГПК Пазарджишкия Окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260099/ 23.04.2021г. на районен съд Велинград , постановено по гр. д. № 757/2020г. по описа на същия съд.

ОСЪЖДА ИЛ. ИВ. Г. ,ЕГН *****,с постоянен адрес в гр.В. ул. „Б.“№ 20, да заплати в полза на „Първа инвестиционна банка“ АД, ЕИК 831094393, със седалище и адрес на управление на дейността гр. С. , бул. „Д.Ц. „ № 37,**сумата 100 лв.**, представляваща юрисконсулско възнаграждение за въззивната инстанция.

На основание чл. 280 ал. 3 т. 1 от ГПК (търговско дело с цена на иска над 20 000 лв.) решението на въззивната инстанция подлежи на касационно обжалване в едномесечен срок от съобщението на страните пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____